

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 8. januar 2015

Sag 154/2014

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

Aller Media A/S

(advokat Martin Dahl Pedersen)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Glostrup den 17. juni 2014 og af Østre Landsrets 11. afdeling den 11. juli 2014.

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Poul Søgaard, Marianne Højgaard Pedersen, Michael Rekling, Oliver Talevski og Lars Apostoli.

Kæremålet har været mundtligt forhandlet.

Påstande

Kærende, Aller Media A/S, har principalt påstået beslaglæggelserne ophævet. Subsidiært har Aller Media nedlagt påstand om, at det pålægges selskabet at udlevere relevant materiale efter Højesterets nærmere bestemmelse, og mere subsidiært at første gennemgang af det beslaglagte materiale foranstaltes gennemført alene under tilstedeværelse af retten og repræsentanter for selskabet.

Indkærede, anklagemyndigheden, har principalt påstået stadfæstelse af landsrettens kendelse, subsidiært stadfæstelse med den ændring, at rettens gennemsyn af materialet skal foretages alene under tilstedeværelse af teknisk sagkyndig bistand fra politiet (NC 3), og mere subsidiært uden tilstedeværelse af hverken teknisk sagkyndig bistand fra politiet (NC 3) eller nogen af parterne.

Supplerende sagsfremstilling

Beslaglæggelserne angår følgende sigtelser:

Forhold 1:

Sigtelse af Aller Media A/S for medvirken til overtrædelse af straffelovens § 263, stk. 3, jf. stk. 2, og § 299 a, jf. markedsføringslovens § 19, jf. straffelovens § 23, samt overtrædelse af straffelovens § 299, stk. 2, ved som udgiver af ugebladet Se & Hør i et større antal tilfælde at have formået K, der var ansat i F, til i firmaernes EDB-systemer uberettiget at have skaffet sig adgang til en andens oplysninger og ligeledes i et større antal tilfælde mod betaling af et større beløb at have udleveret firmaernes forretningshemmeligheder i form af kreditkortoplysninger vedrørende en række offentligt kendte personer til ansatte på ugebladet Se & Hør.

Forhold 2:

Sigtelse af Aller Media A/S for overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 23, ved som udgiver af ugebladet Se & Hør i tiden fra januar 2008 i et større antal tilfælde at have formået offentligt ansatte, herunder en politimand, ansatte ved Hoffet og en sygeplejerske, til at bryde deres tavshedspligt ved mod betaling uberettiget at have videregivet fortrolige oplysninger om en række offentligt kendte personer til ansatte på ugebladet Se & Hør.

Forhold 3:

Sigtelse af Aller Media A/S for overtrædelse af straffelovens § 263, stk. 3, jf. stk. 2, og § 299 a, jf. markedsføringslovens § 19, jf. straffelovens § 23, samt straffelovens § 299, stk. 2, ved som udgiver af ugebladet Se & Hør i perioden fra den 1. januar 2008 til februar 2014 at have formået en for politiet ukendt ansat medarbejder i et luftfartsselskab til uberettiget at skaffe sig adgang til en andens oplysninger i form af passagerlister og lignende og derefter mod betaling at have udleveret disse oplysninger til ansatte på ugebladet Se & Hør.

Anbringender

Aller Media A/S har navnlig anført, at sigtelserne vedrører de redaktionelle forhold på Se & Hør, og at de derfor er omfattet af medieansvarslovens særlige ansvarssystem. Det betyder, at straffelovens almindelige regler om ansvar for medvirken til overtrædelse af de forskellige regler i straffeloven mv. ikke finder anvendelse. Det er således kun forfatteren af artiklerne og chefredaktøren, der kan straffes. Aller Media er derfor ikke med rimelig grund mistænkt for

nogen lovovertrædelse, og beslaglæggelserne er allerede af den grund ulovlige, jf. retsplejelovens § 802, stk. 1.

Hertil kommer, at der efter resultatet af den efterforskning, som har fundet sted, ikke er dækning for sigtelserne. Se & Hør har ikke opfordret til ulovligheder. Hvad angår forhold 1, fremgår det af afhøringerne, at det var K, der af sig selv rettede henvendelse til Se & Hør og tilbød oplysninger. Sigtelsen vedrørende forhold 2 bygger alene på tidligere chefredaktør Cs forklaring, som ikke i sig selv giver grundlag for disse sigtelser, og som i øvrigt også er modsiget af Bs forklaring. Sigtelsen vedrørende forhold 3 er alene baseret på undersøgelsesrapporten, der er udarbejdet af advokat Henrik Stagetorn og statsautoriseret revisor Mikkel Sthyr, og den giver ikke rimeligt grundlag herfor. I øvrigt er det i givet fald alene straffelovens § 152 d, der er den relevante straffebestemmelse – og ikke de bestemmelser, som anklagemyndigheden har gjort gældende.

Under alle omstændigheder er beslaglæggelserne i strid med proportionalitetsgrundsætningen, der følger af retsplejelovens § 805, stk. 1, idet indgrebet står i misforhold til sagens betydning særligt under hensyn til kildebeskyttelsen, der kompromitteres, hvis de meget omfattende beslaglæggelser opretholdes. Dette resultat følger tillige af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 om ytringsfrihed, særligt i lyset af den meget brede og uspecificerede gennemgang af det beslaglagte materiale, som følger af de søgeord, som anklagemyndigheden ønsker anvendt.

Der er enighed om, at der ikke er noget hensyn til kildebeskyttelse i relation til forhold 1 om medvirken til Ks lovovertrædelser, eftersom denne kilde allerede er kendt, og han i øvrigt også selv har erkendt de faktiske forhold. Alligevel er beslaglæggelse ikke et nødvendigt og proportionalt indgreb, for så vidt angår dette forhold, da Aller Media har tilbudt frivilligt at udlevere alt relevant materiale om dette forhold til politiet.

Hvad angår forhold 2 og 3, er hensynet til kildebeskyttelse derimod en afgørende hindring for såvel beslaglæggelse som frivillig udlevering af materialet. Selv hvis det måtte blive lagt til grund, at de almindelige betingelser for beslaglæggelse i henhold til retsplejelovens § 802, stk. 1, og § 805 ellers er opfyldt, følger det således af § 802, stk. 4, 2. pkt., at beslaglæggelse alligevel er udelukket i det foreliggende tilfælde. Der er under alle omstændigheder tale om materiale, der indeholder oplysninger, som er omfattet af vidnefritagelsen efter § 172.

Det er med urette, at landsretten har anset reglerne om ophævelse af vidnefritagelsen for anvendelige i det foreliggende tilfælde, jf. § 172, stk. 5 og 6. Politiet har således ikke tilvejebragt det fornødne grundlag for en sådan antagelse i denne sag, hvor der ikke foreligger noget konkret om de påståede overtrædelser af tavshedspligten og om den påståede udlevering af et luftfartselskabs passagerlister. Der er heller ikke hjemmel til at ophæve vidnefritagelsen efter § 172 med henblik på opklaring af en overtrædelse af straffelovens § 152 d, som er den relevante bestemmelse i relation til forhold 2.

Såfremt beslaglæggelserne opretholdes, består det eneste værn for kildebeskyttelsen af reglen om, at Aller Media kan kræve, at det første gennemsyn af materialet foretages af retten, jf. retsplejelovens § 807, stk. 3. Det følger af henvisningen til § 806, stk. 6, 1. pkt., i § 807, stk. 3, at Aller Media har adgang til at udtale sig i forbindelse med rettens gennemsyn, og dette forudsætter naturligvis, at en repræsentant for selskabet er til stede, når gennemsynet finder sted. Politi og anklagemyndighed skal ikke være til stede under gennemsynet, idet dette vil være i strid med det hensyn til kildebeskyttelse, som er formålet med den særlige regel i § 807, stk. 3. Tilstedeværelse af politi og anklagemyndighed under rettens gennemsyn af materialet vil også være uforenelig med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10.

Anklagemyndigheden har navnlig anført, at retsplejelovens betingelser for beslaglæggelserne er opfyldt, og at beslaglæggelserne ikke er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10.

Indsigelsen om, at der skulle være tale om forhold, der er omfattet af medieansvarslovens særlige ansvarssystem, og at der af den grund ikke skulle være grundlag for sigtelse af Aller Media, er uholdbar. Det følger således direkte af ordlyden i medieansvarslovens § 9, at de særlige ansvarsregler i denne lov alene angår strafansvar for indholdet af massemedierne, og ifølge lovens forarbejder er det herved forudsat, at det drejer sig om lovovertrædelser, som fuldbyrdes ved offentliggørelsen i medierne. Ingen af sigtelserne i forhold 1-3 har denne karakter, men angår alle medvirken til strafbare forhold, som er fuldbyrdet inden offentliggørelse af artiklerne i Se & Hør. Hjemmelsgrundlaget for selskabsansvar efter straffeloven er bestemmelserne i denne lovs § 306, jf. §§ 26-27, og betingelserne for anvendelse af disse regler på Aller Media er opfyldt for så vidt angår de tre forhold, sagen drejer sig om.

De almindelige betingelser for beslaglæggelse, som følger af retsplejelovens § 802, stk. 1, jf. § 805, er opfyldt, idet Aller Media med rimelig grund er mistænkt for de forhold, som sigtelserne angår, og idet beslaglæggelse med henblik på gennemgang af materialet er nødvendig af hensyn til opklaringen. Mindre indgribende foranstaltninger er ikke tilstrækkelige – heller ikke for så vidt angår forhold 1, idet politiets efterforskning ikke kan bero på, at Aller Media frivilligt udleverer det materiale, som skal danne grundlag for straffesagen mod selskabet selv og eventuelt tillige mod nuværende eller tidligere medarbejdere. Hvad angår forhold 1, er mistankegrundlaget bl.a. en tilståelse fra hovedgerningsmanden, og hvad angår forhold 2 og 3, foreligger der bl.a. henholdsvis en erkendelse fra Se & Hørs daværende chefredaktør, C, og en erklæring i den interne undersøgelsesrapport, som Aller Media selv har foranlediget udført.

Ifølge retsplejelovens § 802, stk. 4, 2. pkt., kan beslaglæggelserne ikke opretholdes for så vidt angår materiale, der indeholder oplysninger, som er omfattet af vidnefritagelsesreglen i § 172 om kildebeskyttelse. Aller Media har imidlertid selv erkendt, at hensynet til kildebeskyttelse ikke er aktuelt, for så vidt angår forhold 1 om medvirken til Ks lovovertrædelser. Heller ikke for så vidt angår forhold 2 og 3 er vidnefritagelsesreglerne i § 172 til hinder for opretholdelse af beslaglæggelserne, eftersom betingelserne for anvendelse af undtagelsesreglerne i § 172, stk. 5 og 6, er opfyldt.

Undtagelsesreglen i § 172, stk. 5, finder anvendelse på forhold 3, idet der er tale om strafbare forhold, hvor strafferammen er fængsel i 4 år eller mere, og hvor lovovertrædelserne også i det konkrete tilfælde er af alvorlig karakter. Hertil kommer, at en gennemgang af det beslaglagte materiale er en nødvendig forudsætning for, at en opklaring af forholdet kan lade sig gøre, idet der ikke findes andre muligheder. Formålet er at identificere Se & Hørs kilde, og hensynet til opklaringen overstiger klart hensynet til Se & Hørs behov for at kunne beskytte sin kilde i dette tilfælde, hvor kilden mod betaling fra Se & Hør har begået forbrydelsen for at kunne afsløre oplysninger om kendte personers private forhold, som er uden samfundsmæssig betydning, men alene skal bruges til underholdningsformål gennem offentliggørelse i Se & Hør. Resultatet af en konkret afvejning af hensynet til opklaringen og hensynet til kildebeskyttelsen må under disse omstændigheder være, at hensynet til kildebeskyttelsen bør vige.

Undtagelsesreglen i § 172, stk. 6, finder anvendelse på forhold 2, idet det alene angår overtrædelse af tavshedspligten, og der derfor ikke er tale om lovovertrædelser af så alvorlig ka-

rakter, at undtagelsesreglen i § 172, stk. 5, kan finde anvendelse. Ifølge § 172, stk. 6, er oplysningerne beskyttet af vidnefritagelsen, hvis kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning. Denne betingelse for vidnefritagelse er imidlertid ikke opfyldt i det foreliggende tilfælde, hvor de pågældende kilder alene har ønsket at få penge for at videregive oplysninger om kendte personers privatliv udelukkende med henblik på underholdning gennem offentliggørelse i Se & Hør.

Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 om beskyttelse af ytringsfriheden er heller ikke til hinder for opretholdelse af beslaglæggelserne under de foreliggende omstændigheder. Det er således i overensstemmelse med artikel 10, at hensynet til ytringsfriheden må vige, når der er tale om offentliggørelse af oplysninger om kendte personers privatliv alene med underholdning for øje, og disse oplysninger i det konkrete tilfælde er uden samfundsmæssig betydning.

Hvad angår fremgangsmåden ved gennemsynet af det beslaglagte materiale, finder retsplejeloovens § 807, stk. 3, ikke direkte anvendelse i det foreliggende tilfælde, eftersom denne bestemmelse sigter mod de tilfælde, hvor parterne er uenige om, hvorvidt det beslaglagte materiale indeholder kildebeskyttede oplysninger. En sådan uenighed er der ikke i den foreliggende sag, hvor anklagemyndigheden erkender, at det beslaglagte materiale ud over oplysninger af relevans for de tre forhold, der er omfattet af sigtelserne, tillige indeholder oplysninger uden relevans, herunder kildebeskyttede oplysninger. En praktisk og retssikkerhedsmæssigt forsvarlig frasortering af materiale og oplysninger uden relevans, herunder kildebeskyttede oplysninger, er derfor nødvendig. Dette behov tilgodeses ved at følge princippet i retsplejeloovens § 807, stk. 3, i overensstemmelse med fremgangsmåden, der er anvist i landsrettens kendelse.

Politiets tilstedeværelse er nødvendig med henblik på praktisk og teknisk bistand ved rettens gennemgang af det elektronisk lagrede materiale. Anklagemyndighedens tilstedeværelse er nødvendig med henblik på vurderingen af oplysningernes relevans for efterforskningen. Det vil være i strid med princippet i § 807, stk. 3, hvis man følger forslaget fra Aller Media om, at gennemgangen foretages af en dommer under tilstedeværelse af repræsentanter fra Aller Media, men uden deltagelse af repræsentanter for anklagemyndigheden.

Højesterets begrundelse og resultat

1. Sagens hovedproblemstillinger

Ved politiets ransagninger i maj 2014 hos Aller Media A/S og bl.a. en række tidligere medarbejdere ved Se & Hør blev der gennemført beslaglæggelser af bl.a. elektroniske arbejdsredskaber i form af computere, ipads, mobiltelefoner, harddiske og USB-stik mv. Beslaglæggelserne skete til brug for sigtelsen i forhold 1, der er gengivet under den supplerende sagsfremstilling foran.

Hovedspørgsmålet er, om beslaglæggelserne kan opretholdes, således at der via søgeord kan ledes i det beslaglagte materiale for at finde elektronisk kommunikation, der kan tjene som bevis ikke alene vedrørende sigtelsen i forhold 1, men også vedrørende sigtelserne i forhold 2 og 3, som blev rejst efter beslaglæggelserne (jf. nærmere afsnit 2).

Hvis beslaglæggelserne kan opretholdes, skal der yderligere tages stilling til spørgsmålet om fremgangsmåden ved gennemsynet af det beslaglagte materiale (jf. nærmere afsnit 3).

2. Beslaglæggelsernes opretholdelse

2.1. Medieansvarslovens ansvarssystem

Aller Media har anført, at medieansvarsloven skal finde anvendelse på alle de forhold, som selskabet er sigtet for, og at der derfor ikke er grundlag for at mistænke selskabet for medvirken til de overtrædelser af straffeloven, der fremgår af sigtelserne.

Det følger af medieansvarslovens § 9, stk. 1, at strafansvar for ”indholdet” af et indenlandsk periodisk skrift normalt kun kan pålægges forfatteren, redaktøren og udgiveren. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse på billeder og lignende, jf. § 9, stk. 2. Medieansvarslovens ordning indebærer således, at de almindelige regler om ansvar for medvirken efter straffelovens § 23 ikke finder anvendelse, når det drejer sig om strafansvar for indholdet af det periodiske skrift.

Ingen af de tre forhold, der er omfattet af sigtelserne i den foreliggende sag, angår artiklernes indhold, men derimod strafbare forhold, som er fuldbyrdet inden en eventuel offentliggørelse af artikler i Se & Hør. Der er derfor tale om forhold, som ikke er omfattet af medieansvarslovens særlige ansvarsregler, men som skal bedømmes efter straffelovens almindelige regler.

Efter disse regler er der hjemmel til strafansvar for Aller Media for medvirken til de omhandlede straffelovsovertrædelser, jf. straffelovens § 306 sammenholdt med straffelovens §§ 25-27, jf. § 23.

2.2. Mistankegrundlaget mv.

Aller Media har anført, at der ikke er rimelig grund til at mistænke selskabet for lovovertrædelserne i forhold 1-3, jf. retsplejelovens § 802, stk. 1, nr. 1. Efter denne bestemmelse er det bl.a. en betingelse for beslaglæggelse, at den pågældende ”med rimelig grund er mistænkt” for en lovovertrædelse.

Forhold 1 og forhold 3 angår medvirken til bl.a. overtrædelse af straffelovens § 263, stk. 3, jf. stk. 2. Bestemmelsen i § 263, stk. 2, angår den, der ”uberettiget skaffer sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, der er bestemt til at bruges i et informationssystem”. Straffen er bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Efter § 263, stk. 3, kan straffen stige til fængsel i 6 år, hvis forholdet begås ”med forsæt til at skaffe sig eller gøre sig bekendt med oplysninger om en virksomheds erhvervshemmeligheder eller under andre skærpende omstændigheder”. På samme måde straffes, når der er tale om ”overtrædelser af mere systematisk eller organiseret karakter”.

Forhold 2 angår medvirken til overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 2, jf. stk. 1. § 152, stk. 1, vedrører den person, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, som den pågældende i den forbindelse har fået kendskab til. Straffen er bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Efter § 152, stk. 2, kan straffen stige til fængsel i 2 år, hvis forholdet begås ”med forsæt til at skaffe sig eller andre uberettiget vinding”, eller der ”i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder”.

Højesteret finder i forhold 1, at Aller Media med rimelig grund er mistænkt for medvirken til overtrædelse af straffelovens § 263, stk. 3, jf. stk. 2, jf. § 23. Højesteret lægger vægt på resultatet af den foreløbige efterforskning, herunder afhøringerne af de medsigtede K, J og A samt Fs arbejdsrapport af 7. juli 2014. Det fremgår heraf bl.a., at den medarbejder (K), som har lækket oplysninger, har foretaget en anormal nulstilling af adgangskoder og derved uberettiget skaffet sig adgang til oplysninger i IT-systemer.

Af de grunde, som byretten har anført, og som landsretten har henvist til, tiltræder Højesteret, at der i forhold 2 er rimelig grund til at mistænke Aller Media for medvirken til overtrædelse af straffelovens § 152, stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 23.

Højesteret finder endvidere, at der i forhold 3 er rimelig grund til at mistænke Aller Media for medvirken til overtrædelse af straffelovens § 263, stk. 3, jf. stk. 2, jf. § 23. Højesteret lægger navnlig vægt på rapporten om den interne advokat- og revisorundersøgelse, som Aller Media har gennemført. Det fremgår heraf bl.a., at advokaten og revisoren har ”konstateret, at Se & Hør har søgt oplysninger om kendtes flyreservationer via en medarbejder i et flyselskab, hvilke oplysninger må anses for ulovligt tilvejebragte”. På det foreliggende grundlag, herunder de øvrige oplysninger om Aller Medias medvirken til tilvejebringelse af information om de kendtes privatliv, jf. forhold 1, finder Højesteret, at politiet har rimelig grund til at formode, at kilden uberettiget har skaffet sig adgang til oplysninger i flyselskabets IT-systemer.

Højesteret har herefter ikke anledning til at tage stilling til, om mistankegrundlaget vedrørende de andre lovovertrædelser, sigtelserne angår, tillige er til stede.

Det tiltrædes, at der er bestemte grunde til at antage, at det beslaglagte materiale kan tjene som bevis, jf. retsplejelovens § 802, stk. 1, nr. 2.

2.3. Proportionalitet

Aller Media har anført, at det vil være i strid med proportionalitetsgrundsætningen i retsplejelovens § 805, hvis beslaglæggelserne opretholdes.

Efter § 805, stk. 1, må beslaglæggelse ikke foretages, såfremt indgrebet står i misforhold til sagens betydning og det tab eller den ulempe, som indgrebet kan antages at medføre. I den afvejning, som må foretages, indgår som anført i Højesterets kendelse i UfR 2002 s. 2503 lovovertrædelsens karakter, genstandens værdi for sagens oplysning og hensynet til mediernes arbejdsvilkår, jf. herved artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

I den foreliggende sag er der tale om relativt omfattende beslaglæggelser hos en medievirksomhed og bl.a. dennes medarbejdere. Af hensyn til ytringsfriheden, herunder kildebeskyttelsen, må det derfor nøje overvejes, om indgrebet er nødvendigt og proportionalt for at opklare de lovovertrædelser, som mistankegrundlaget angår.

Ved bedømmelsen heraf må der lægges vægt på, at mistanken mod Aller Media for medvirken til alvorlige strafbare forhold i form af brud på dels virksomheders IT-systemer dels offentligt ansattes tavshedspligt er faktisk underbygget, jf. afsnit 2.2 foran. Formålet med denne medvirken har været at få oplysninger om kendte personers privatliv, således at der kunne skrives herom i Se & Hør. Det må derfor antages, at oplysningerne i hvert fald som det helt overvejende udgangspunkt ikke har angået emner af samfundsmæssig betydning.

Beslaglæggelserne, der må antages at indeholde oplysninger vedrørende forhold 1-3, er foretaget hos Aller Media, der selv er mistænkt for medvirken til de strafbare forhold, og herudover navnlig hos medarbejdere ved Se & Hør, der også er mistænkt for medvirken til de strafbare forhold. Der er ikke grund til at antage, at de søgeord, som politiet vil anvende for at lede efter elektronisk kommunikation, der kan tjene som bevis i forhold 1-3, er mere vidtgående end nødvendigt for at komme videre i efterforskningen af disse forhold. Anvendelse af søgeordene vil imidlertid kunne komme til at identificere kildebeskyttede oplysninger, som ikke har med forhold 1-3 at gøre. Anklagemyndigheden er enig i, at disse kilder skal beskyttes, og Højesteret finder, at det er muligt at sikre kildebeskyttelsen ved den fremgangsmåde, der skal anvendes ved rettens gennemsyn af det beslaglagte materiale, jf. afsnit 3 nedenfor.

Det øjemed, som beslaglæggelserne skal varetage, kan ikke opnås gennem mindre indgribende foranstaltninger, herunder ved at acceptere Aller Medias tilbud om at stille materiale vedrørende forhold 1 til rådighed for politiet, jf. retsplejelovens § 805, stk. 2. Aller Media er som nævnt mistænkt for medvirken til de alvorlige strafbare forhold, som forhold 1-3 angår, og det er også nødvendigt for politiet at søge i det beslaglagte materiale af hensyn til opklaringen af forhold 2 og 3.

På den anførte baggrund finder Højesteret efter en samlet afvejning af ytringsfriheden over for hensynet til opklaringen af forhold 1-3, at proportionalitetsgrundsætningen ikke er til hinder for at opretholde beslaglæggelserne.

2.4. Kildebeskyttelse

Aller Media har anført, at beslaglæggelserne ikke kan opretholdes, fordi det vil være i strid med kildebeskyttelsen, jf. retsplejelovens § 802, stk. 4, 2. pkt.

Efter denne bestemmelse må beslaglæggelse ikke finde sted for så vidt angår materiale, der indeholder oplysninger, som er omfattet af vidnefritagelsen af hensyn til kildebeskyttelse efter retsplejelovens § 172.

Der er enighed om, at hensynet til kildebeskyttelse ikke gør sig gældende for den såkaldte "tys-tys kilde" K, eftersom hans identitet allerede er kendt.

Hvad angår sigtelserne i forhold 2-3, er det derimod nødvendigt at afgøre, om de kilder, som Se & Hør har gjort brug af, er omfattet af kildebeskyttelsen efter retsplejelovens § 172. For dette spørgsmål er det afgørende, om betingelserne for at ophæve kildebeskyttelsen efter undtagelsesreglerne i § 172, stk. 5 og stk. 6, er opfyldt.

Forhold 3 angår et strafbart forhold, som efter strafferammen kan medføre straf af fængsel i 6 år, og som også i det konkrete tilfælde er af alvorlig karakter, jf. straffelovens § 263, stk. 3, jf. stk. 2, jf. § 23. Det betyder, at hensynet til kildebeskyttelsen må vige, hvis oplysningerne må antages at have afgørende betydning for sagens opklaring, og hensynet til opklaringen klart overstiger massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder, jf. retsplejelovens § 172, stk. 5.

Højesteret lægger efter de foreliggende oplysninger til grund, at opklaring af forhold 3 ikke er mulig, hvis politiet afskæres fra gennem relevante søgeord at lede efter elektronisk kommunikation, der kan identificere kilden. Det er derfor af afgørende betydning for opklaringen af forhold 3, at beslaglæggelserne opretholdes.

For så vidt angår afvejningen af modstående hensyn må der lægges vægt på, at sigtelsen i forhold 3 angår oplysninger, som mod vederlag fra Se & Hør i en flerårig periode er tilvejebragt ved uberettiget adgang til IT-systemer, og som er videregivet med henblik på offentliggørelse i dette blad til brug for underholdning om kendte personers privatliv. Videregivelsen må i hvert fald som altovervejende udgangspunkt antages at have vedrørt emner uden samfundsmæssig betydning. Der må videre lægges vægt på, at kilden er en mulig gerningsmand til et strafbart forhold af alvorlig karakter, og at Aller Media og medarbejdere ved Se & Hør er mistænkt for medvirken hertil. Højesteret finder derfor, at hensynet til kildebeskyttelse i dette tilfælde bør vige for hensynet til opklaring af det strafbare forhold.

Forhold 2 angår medvirken til overtrædelser af tavshedspligten for vindings skyld eller i øvrigt under særligt skærpende omstændigheder, jf. straffelovens § 152, stk. 2, jf. stk. 1, jf. § 23. Kildebeskyttelsen kan kun ophæves, hvis betingelserne herfor i retsplejelovens § 172, stk. 6, er opfyldt, jf. § 802, stk. 4, 2. pkt.

Som fastslået ved Højesterets kendelse i UfR 2011 s. 1329 skal der ikke – som efter retsplejelovens § 172, stk. 5 – foretages en afvejning af hensynet til sagens opklaring over for massemediernes behov for at kunne beskytte deres kilder, når det skal afgøres, om undtagelsesreglen i § 172, stk. 6, finder anvendelse. Der skal udelukkende foretages en vurdering af, om forfatteren eller kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning. I bekræftende fald kan undtagelsesreglen i § 172, stk. 6, ikke anvendes til at opheve kildebeskyttelsen.

Også i relation til forhold 2 er der tale om oplysninger, som mod vederlag fra Se & Hør er videregivet med henblik på offentliggørelse i dette blad til brug for underholdning om kendte personers privatliv. Det må således i hvert fald som altovervejende udgangspunkt antages, at kilden ikke har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning, jf. § 172, stk. 6. Højesteret finder derfor, at beslaglæggelserne som udgangspunkt skal oprettholdes med henblik på opklaring af de omhandlede overtrædelser af tavshedspligten. Dette udgangspunkt må fraviges, hvis retten ved det gennemsyn, som retten skal foretage, jf. afsnit 3 nedenfor, undtagelsesvis finder, at kilden har villet afdække forhold, hvis offentliggørelse er af samfundsmæssig betydning.

Hensynet til beskyttelsen af kilder, som ikke vedrører forhold 1-3, kan som nævnt i afsnit 2.3 varetages på en betryggende måde ved rettens gennemsyn af materialet, jf. afsnit 3 nedenfor. Hensynet til disse kilder kan således ikke begrunde, at beslaglæggelserne skal ophæves.

2.5. Sammenfatning

Højesteret finder sammenfattende, at betingelserne for at opretholde de gennemførte beslaglæggelser er opfyldt under den forudsætning, at gennemsynet af materialet sker som fastsat i afsnit 3 nedenfor. Artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention kan ikke antages at føre til et andet resultat.

3. Gennemsynet af det beslaglagte materiale

Hvis der beslaglægges materiale hos en person, der er omfattet af retsplejelovens § 172, kan den pågældende kræve, at det første gennemsyn af materialet foretages af retten. Indtil det første gennemsyn opbevares materialet hos politiet, jf. i det hele retsplejelovens § 807, stk. 3.

Bestemmelsen tager sigte på at beskytte journalisters kilder i tilfælde, hvor politiet under en ransagning har beslaglagt materiale. Bestemmelsen sikrer, at det er retten, som foretager det første gennemsyn af materialet for at afklare, om det indeholder kildebeskyttede oplysninger, der ikke må udleveres til politiet.

Højesteret finder, at bestemmelsen også skal anvendes i den foreliggende situation, hvor de gennemførte beslaglæggelser bl.a. angår relativt omfattende elektronisk materiale, som indeholder kildebeskyttede oplysninger, der ikke må indgå i efterforskningen af forhold 1-3. Det er herefter retten, der skal foretage det første gennemsyn af det beslaglagte materiale for at frasortere de kildebeskyttede oplysninger, der ikke må udleveres til brug for politiets efterforskning.

Under hensyn til karakteren og omfanget af det beslaglagte materiale er det imidlertid ikke praktisk muligt for retten på egen hånd at gennemgå materialet med henblik på frasortering. Det er nødvendigt, at retten ydes teknisk og praktisk bistand ved gennemsynet. Det er også nødvendigt, at anklagemyndigheden og Aller Media samtidig er til stede ved rettens gennemsyn og herunder kan give udtryk for, hvilke dele af materialet der bør frasorteres, således at retten i givet fald efter den fornødne kontradiktion kan træffe afgørelse herom.

Landsretten har overladt det til byretten at fastlægge den praktiske fremgangsmåde i samråd med anklagemyndigheden og Aller Media. Landsretten har i den forbindelse anført, at de søgeord, der foreslås i politiets notits af 4. juni 2014, ikke er mere vidtgående end nødvendigt, hvilket Højesteret som nævnt i afsnit 2.3 kan tiltræde. Landsretten har endvidere anvist de overordnede retningslinjer for den fremgangsmåde, der skal følges for at frasortere kildebeskyttede oplysninger, der ikke må indgå i efterforskningen af forhold 1-3. Der skal med henblik på at skaffe retten et arbejdsredskab foretages en spejling af det beslaglagte materiale under de sikkerhedsforanstaltninger, som er beskrevet i notitsen af 4. juni 2014. Den spejlede kopi må ikke anvendes til efterforskningsmæssige formål, før der ved rettens gennemsyn er sket en frasortering af kildebeskyttede oplysninger, som ikke vedrører sagen, eller hvor kildebeskyttelsen ikke ophæves, jf. herom afsnit 2.4 ovenfor. Rettens gennemsyn kan af praktiske

grunde ske hos politiet med brug af sagkyndig bistand fra politiet (NC 3), og såvel anklage-myndigheden som Aller Media skal samtidig have mulighed for at være til stede og have adgang til at udtale sig om, hvorvidt de enkelte dokumenter mv. kan indgå i efterforskningen.

Højesteret finder, at de retningslinjer for den praktiske fremgangsmåde, landsretten har anvist, ikke er i strid med de hensyn, som retsplejelovens § 807, stk. 3, varetager. Fremgangsmåden, der er nødvendiggjort af praktiske hensyn, sikrer således, at retten kan frasortere de kildebeskyttede oplysninger, som ikke vedrører sagen, eller hvor kildebeskyttelsen ikke ophæves, uden at kildebeskyttelsen reelt kompromitteres. De filer/dokumenter, som indeholder oplysninger, der efter byrettens vurdering ikke skal udleveres til brug for politiets efterforskning af forhold 1-3, kan som anført af landsretten ikke indgå i efterforskningen og ikke tjene som bevis, ligesom de tilstedeværende vil have tavshedspligt om de pågældende oplysninger.

Højesteret har herefter ikke grundlag for at ændre landsrettens anvisninger om fremgangsmåden ved rettens første gennemsyn af det beslaglagte materiale.

4. Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.